

Scenariusz lekcji bibliotecznej dla klasy IV szkoły podstawowej

Temat lekcji: Budowa książki i funkcje jej elementów.

Cele ogólne:

- zapoznanie uczniów z budową książki,
- rozwijanie słownictwa ucznia,
- kształtowanie u uczniów nawyku dbania o książkę.

Cele szczegółowe:

- na poziomie wiadomości uczeń:
 - wie, z jakich elementów zbudowana jest książka,
 - zna funkcje poszczególnych elementów budowy książki,
 - zna słownictwo związane z budową książki.
- na poziomie umiejętności uczeń potrafi:
 - wskazać różnice pomiędzy poszczególnymi elementami budowy książki.

Metody pracy:

- aktywizujące: pogadanka, rozmowa kierowana oraz praktyczne działania,
- pogładowe: prezentacja multimedialna.

Formy pracy: indywidualna, grupowa.

Środki dydaktyczne: prezentacja multimedialna, karty pracy, różne wydania książek.

Czas trwania zajęć: 45 min.

Przebieg zajęć:

1. Powitanie uczniów i wprowadzenie do tematu.

Chciałabym bardzo serdecznie powitać wszystkich. Przygotowałam dla was lekcję podczas której zapoznacie się z budową książki, poznacie elementy z jakich jest ona zbudowana oraz poznacie funkcje tych elementów. Najpierw chciałabym Was zapytać, na co najczęściej zwracacie uwagę, gdy widzicie książki? Czy wszystkie książki, są jednakowe? Czym różnią się one między sobą?

Jak słusznie zauważyliście książki różnią się między sobą m.in. wielkością, grubością, rodzajem okładki, czy prezentowaną treścią. Mimo iż różnią się między sobą, to jednak zawierają te same elementy budowy. Dlatego na dzisiejszej lekcji przyjrzymy się dokładnie poszczególnym elementom tworzącym książkę, nauczymy się je nazywać oraz poznamy funkcje każdego elementu.

2. Zaprezentowanie schematu budowy książki z równoczesnym pokazem jej poszczególnych elementów.

Książka składa się z kilku istotnych elementów. Połączenie tych wszystkich elementów sprawia, że możemy czytać i oglądać książki. Mamy następujące elementy budowy książki: opaska, obwoluta, okładka, wyklejka, karta przedtytułowa, karta tytułowa, trzon, czyli część główna książki i spis treści. Pokaz na schemacie tych elementów.

3. Przedstawienie, z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, elementów budowy książki, wyjaśnianie pojęć i funkcji poszczególnych części książki.

Opaska - pasek z kolorowego papieru, który opasuje książkę. Opaska pełni funkcję ozdobną, informacyjną oraz reklamową.

W celu utrwalenia wiadomości każda para uczniów siedząca w ławce otrzymuje po jednej karcie pracy, na której znajduje się hasło: Opaska oraz pięć różnych informacji, z których tylko trzy są prawdziwe. Zadaniem uczniów jest uważne przeczytanie wszystkich i wybranie trzech informacji prawdziwych poprzez ich podkreślenie. Następnie jedna osoba z grupy odczytuje prawidłowe odpowiedzi.

OPASKA

1. Pasek z kolorowego papieru.
2. Chroni książkę przed zniszczeniem.
3. Opasuje książkę.
4. Pełni funkcję ozdobną.
5. Pozwala zorientować się w treści książki.

Obwoluta - jest specjalnym rodzajem okładki. To papierowa ochrona oprawy książki, barwnie ilustrowana, „przyciągająca wzrok”. Obwoluta stanowi wizytówkę książki, często podaje informację o autorze i tytule. Pełni funkcję ozdobną, reklamową. Chroni książkę przed zniszczeniem. Książkę można dodatkowo obłożyć w papier lub folię.

Uczniowie otrzymują jak wyżej kolejną kartę pracy, tym razem z hasłem: Obwoluta.

OBWOLUTA

1. Chroni książkę przed zniszczeniem.
2. Pasek z kolorowego papieru.
3. Podaje rozdziały i numery stron.
4. Specjalny rodzaj okładki.
5. Stanowi wizytówkę książki, podaje informacje o autorze i tytule.

Okładka - zewnętrzne karty książki, broszury, między którymi mieszczą się stronic. Karty są połączone grzbietem. Okładki mogą być: miękkie, twarde, lakierowane, matowe. Mogą być oprawione w skórę albo w płótno. Na okładkach twardej często spotykamy tłoczenia wypełnione farbą, które stanowią ozdobę książek. Okładki pełnią funkcję ochronną, estetyczną, reklamową i informacyjną.

Okładka jest dla książki bardzo ważna. To ona przyciąga wzrok czytelnika. To najpierw ją zauważamy na półkach w księgarni czy w bibliotece. Na okładce musi znajdować się tytuł, imię i nazwisko autora oraz znak wydawnictwa. Okładce towarzyszy zwykle barwna ilustracja. Projektowaniem okładki zajmuje się grafik. Dobiera kroje liter, ich wielkość, rozmieszcza napisy oraz ilustracje.

OKŁADKA

1. Może być miękka, twarda, matowa lub lakierowana.
2. Zewnętrzne karty książki, między którymi znajdują się stronicy.
3. Pomaga w szybkim odnalezieniu danego rozdziału.
4. Podaje podstawowe informacje o książce: nazwisko autora i tytuł książki.
5. Występuje przeważnie na końcu książki.

Wyklejka - podwójna karta mocnego papieru przyklejona do pierwszej i ostatniej karty książki, która łączy trzon książki z okładką. Wyklejka stanowi także ozdobę książki, gdy jest kolorowa. Kosztowne wyklejki bywają wykonane z pergaminu, skóry albo jedwabiu.

WYKLEJKA

1. Stanowi ozdobę książki, gdy jest kolorowa.
2. Osoba, która zajmuje się projektowaniem okładki.
3. Miejsce, gdzie kupuje się książki.
4. Podwójna karta mocnego papieru przyklejona do pierwszej i ostatniej karty książki.
5. Łączy kartki z okładką.

Karta przedtytułowa - znajduje się tuż za wyklejką. Może być na niej tylko: nazwisko autora, albo tylko tytuł, albo nazwisko autora i tytuł książki, albo tylko ilustracja.

KARTA PRZEDTYTUŁOWA

1. Podaje rozdziały i numery stron.
2. Chroni książkę przed zniszczeniem.
3. Karta ta, znajduje się u za wyklejką.
4. Może znajdować się na niej ilustracja.
5. Może znajdować się na niej tytuł książki albo nazwisko autora.

Karta tytułowa - podaje podstawowe informacje o książce: nazwisko i imię autora, tytuł, ewentualnie nazwisko i imię współtwórców (ilustratora, tłumacza), miejsce wydania książki, wydawca, rok wydania.

KARTA TYTUŁOWA

1. Łączy kartki z okładką.
2. Podaje podstawowe informacje o książce: nazwisko i imię autora oraz tytuł książki.
3. Specjalny rodzaj okładki.
4. Znajduje się na niej nazwa wydawnictwa, która wydała książkę oraz rok wydania książki.
5. Podaje informacje o współtwórcach książki.

Trzon jako część główna książki - składa się z kartek, na których zawarty jest tekst, czyli to co czytamy. Zawiera karty z tekstem ciągłym lub podzielonym na rozdziały, części. Może być uzupełniony ilustracjami, które pozwalają na lepsze przyswojenie sobie treści oraz jej zapamiętanie. Poszczególne strony są zazwyczaj ponumerowane.

TRZON - CZĘŚĆ GŁÓWNA

1. Składa się z kartek, na których jest zawarty tekst, czyli to, co czytamy.
2. Może być uzupełniony ilustracjami, które pozwalają na lepsze przyswojenie sobie treści.
3. To zewnętrzne karty książki.
4. Zawiera karty z tekstem ciągłym lub podzielonym na rozdziały, zazwyczaj ponumerowane.

5. Chroni książkę przed zniszczeniem.

Ilustracja książkowa - w średniowieczu karty książek zdobiono ręcznie i takie zdobnictwo książkowe nazywane jest iluminacją. Karty zdobione były ozdobnymi liniami i inicjałami oraz skomplikowanymi wzorami. To właśnie w średniowieczu pojawiły się złocenia, dekoracyjne rysunki oraz motywy roślinne.

Spis treści - występuje przeważnie na końcu książki, czasami na początku, wchodząc w skład części głównej książki. Pełni funkcję informacyjną, gdyż informuje o treści książki, o jej rozdziałach lub częściach. Zawiera tytuły rozdziałów lub części oraz numery stron. Pełni również funkcję pomocniczą, gdyż pomaga w szybkim odnalezieniu danego rozdziału, podając numery stron.

SPIS TREŚCI

1. To papierowa ochrona książki, barwnie ilustrowana.
 2. Występuje przeważnie na końcu książki, czasami jednak na początku.
 3. Pomaga w szybkim odnalezieniu danego rozdziału, podając numery stron.
 4. Informuje o treści książki, zawiera tytuły rozdziałów.
 5. To podwójna karta mocnego papieru, przyklejona do pierwszej i ostatniej karty książki.
4. Uczniowie otrzymują kolejną kartę pracy z poleceniem:

Wpisz nazwy odpowiednich elementów budowy książki.

5. Uczniowie otrzymują następującą kartę pracy:

Uzupełnij tekst podanymi wyrazami: **nazwisko, tytułowa, ilustratora, wydawcy, tłumacza, miejsce.**

Strona to najważniejszy element budowy książki. Znajduje się na niej: imię i autora oraz czasami i

Na stronie tej znajduje się również nazwa....., i rok wydania.

6. Prezentacja różnych egzemplarzy książek.

Dzieci oglądają różne egzemplarze książek, wydanych współcześnie i przed laty. Porównują ich budowę i materiały z jakich zostały wykonane. Wspólna rozmowa na temat wyglądu książek: dzieci opowiadają jak wyglądają książki, które są ładne, a które nie i dlaczego oraz w jaki sposób należy szanować książki, aby były zawsze ładne.

7. Na zakończenie spotkania dzieci czytają wiersz Elżbiety Safarzyńskiej pt. „Książki”.

Szanuj książeczki czyś mały czyś duży,
One zabiorą cię w świat podróży.
Pokażą ci kraje obce, tajemne,
Skarby dobędziesz na światło dzienne.

Zobaczysz smoki z trzema głowami,
Małego kota z wielkimi butami,
Małgosia Jasia dziś uratuje,
Piętaszek także ci podziękuje.

Róża do Księcia znów zagaduje,
Wiedźma do worka złoto zsypuje
Wśród fal się pluska Mała Syrenka,
Wróżki pukają znów do okienka.

Dbaj więc o książki, szanuj, doceniaj!
Nie gnieć karteczek i nie wydzieraj!
Podziel się wiedzą, radością i magią.
Szanuj więc książki i im pomagaj.

8. Zakończenie lekcji i podziękowanie za aktywny udział w spotkaniu.

Scenariusz lekcji opracowała: Ewa Tarapata, nauczyciel-bibliotekarz Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Kielcach, Filia w Busku-Zdroju.